

Још од времена извођења државног удара са улице у Београду 5. октобра 2000. г., када су на власт у Србији дошли директни плаћеници Запада, [1] сведоци смо латентног укидања Дејтонског споразума у Босни и Херцеговини од стране политичких и финансијских спонзора извршитеља „последње револуције у Европи“

[2]

и покушаја враћања повесног точка уназад на пролеће 1992. г. Тако је уместо Дејтона у игри лако препознатљив Кутиљеров план из марта 1992. г. о подели Босне и Херцеговине на четири територијалне целине (три етничке плус Град Сарајево као заједнички и мултиетнички). Циљ ове скривене игре Запада, тј. оних који су Босну и Херцеговину и угурали у грађански рат 1992–995. г. је управо укидање Републике Српске као јединог добитка за Србе након разбијања бивше Југославије и грађанског рата који га је пратио. Стога није на одмет да се подсетимо на двадесетогодишњицу почетка грађанског рата у Босни и Херцеговини о чему се тог пролећа 1992. г. радило тим пре што су планови Запада у то време као и све до данас остали исти: државу Србију свести у границе из времена од Берлинског конгреса 1878. г. до балканских ратова 1912. г.–1913. г. а Србима са простора бивше Аустроугарске не дозволити никакву државност и свести их на ниво националне мањине под западним протекторатом и управом као што је то и било у случају Босне и Херцеговине од 1878. г. до 1908-ме г. како би се припремио терен за територијалну анексију Републике Српске од стране марионетског Сарајева по аустроугарском рецепту из 1908. г. за читаву Босну и Херцеговину.

[3]

Формално, у циљу покушаја спречавања избијања грађанског рата у Босни и Херцеговини са унапред предвидљивим последицама (узимајући у обзир историјско наслеђе међунационалних односа у овом делу Балкана) [4] организована је међународна конференција о овој југословенској републици под покровитељством Европске заједнице а под руководством искусног дипломате Хозе (Жозе) Кутиљера из Португала. Прве седнице конференције су отворене у Сарајеву и то 14. фебруара 1992. г. (дакле месец дана након једностраног немачког признавања самопрокламованих независних држава Словеније и Хрватске). [5]

На заседање конференције у Сарајеву Хозе Кутиљеро је дошао са већ унапред припремљеним нацртом Европске заједнице (читај Немачке) о успостављању неке врсте

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

босанскохерцеговачке конфедерације, а суштина политике тог нацрта се састојала у примени тзв. „швајцарског“ модела на Балкану, тј. у подели читаве Босне и Херцеговине на етнонационалне политичке целине – кантоне. Дакле, босанскохерцеговачки Срби би добили кантон или неколико кантона али не и политички ентитет или пак државу. Кутиљерова логика размишљања је у принципу била једноставна – ако такав модел може да функционише у европској Швајцарској зашто не би могао и у балканској Босни и Херцеговини!

[6]

Међутим, на крају се испоставило да је технички искусни, али не и довољно начитан балканском стручном литературом и политолошким памфлетима, португалски дипломата кикснуо најмање из три круцијална разлога:

- Није прочитао књигу Владимира Дворниковића *Карактерологија Југословена* из које би се упознао са менталитетом

homo dinaricus

-а;

[7]

- Апсолутно је био неузнат са историјатом међунационалних и пре свега међуверских односа у овом делу Балканског полуострва а нарочито не са историјатом Другог светског рата на простору Југославије; и

- Није био упознат са текстом Изетбеговићеве *Исламске декларације* у којој јасно стоји да муслимани не могу да живе заједно са немуслиманима у истој политичкој заједници, тј. држави – другим речима, у муслиманској држави нема места за немуслимане.

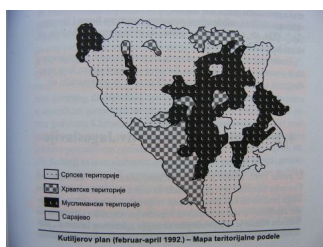
[8]

Међународна конференција о Босни и Херцеговини је након седница у сарајевској котлини 21. фебруара наставила свој рад на обалама Атлантика у Лисабону, а 9. марта (након *de facto* отпочињања ратних сукоба у Босни и Херцеговини када су муслимански снајперисти убили једног и ранили још једног српског свата на Башчаршији у Сарајеву 1. марта) у мултиетнолингвистичком Бриселу. Принцип Кутиљерове кантонизације Босне и Херцеговине је био заснован пре свега на етнонационалном начелу али су и економски, географски, повесни и верски критеријуми узимани у обзир. Сам творац овог пројекта је предлагао да се за основу кантоналног разграничења узме попис становништва БиХ из 1981. г. (тј. последњи који је до тада спроведен у СФРЈ пре почетка ратних сукоба, али не и фактор етничког чишћења и геноцида над Србима од стране Хрвата и Муслимана/Бошњака за време ендехазације). Тако су према том попису, 52 општине имале

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

муслиманску већину (37 апсолутну и 15 релативну), 37 имале српску већину а 20 хрватску већину. [9] Ипак, одмах на почетку преговора се испоставило да Кутиљерова мапа не одговара захтевима трију сукобљених страна. Конкретно, Мате Бобан на челу хрватске делегације је захтевао 32% територије Босне и Херцеговине за херцегбосанске Хрвате, док је др. Радован Караџић на челу српске делегације из Босне и Херцеговине тражио 70% босанскохерцеговачке земље за Србе колико је Србима реално у том тренутку и припадало а што је потврдио касније у једном ТВ интервјуу и лорд Дејвид Овен – специјални преговарач Европске Уније за Босну и Херцеговину. Треба напоменути да су се дотични и хрватски и српски захтеви заснивали на обостраном уверењу да њиховим етносима припада баш толики процентуални део Босне и Херцеговине – уверењу које је требало да буде засновано и доказано на основу катастарских књига (које су узгред буди речено у великом броју изгореле за време потоњег грађанског рата). Међутим, мора се напоменути и то да је тзв. „међународна заједница“ бар у неким релевантним случајевима (нпр. споменути интервју сер Лорда Овена на британској телевизији или казивања проф. Петера Малера за амерички документарац *TruthisthevictiminBosnia*) [10] оквирно потврдила оправданост српских захтева за две трећине Босне и Херцеговине док се за хрватски захтев о 32% Херцег-Босне не може наћи ниједна „међународна“ потврда оправданости.

До 18. марта 1992. г., када је коначно потписан Кутиљеров план о кантонизацији Босне и Херцеговине, ставови три супротстављене стране у преговорима су се усагласили. Тако су и муслиманска и хрватска и српска страна из Босне и Херцеговине тог дана потписале „Основне принципе уставног решења за Босну и Херцеговину“, а којима је уговорено да Босна и Херцеговина остане у постојећим границама као јединствена држава у међународним односима али са три унутрашње конститутивне јединице од којих би свака била заснована на етнонационалном принципу као и неутралног Града Сарајева. Све у свему, према потписаном Кутиљеровом плану би све у свему око 12–15% становништва Босне и Херцеговине остало да живи ван својих етнонационалних кантона. Дакле, овим планом се избегло издвајање било српске било хрватске територије од остатака Босне и Херцеговине, као и формирање држава у држави.

Ови кантонизациони принципи су убрзо допуњени 30. и 31. марта у Бриселу са три нова документа: 1. апелом за уздржавање од акција којима би се могло угрозити мирно споразумевање; 2. разрадом механизма за свеобухватну заштиту људских права као и

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

права етнонационалних мањина; и 3. одлуком о формирању специјалне радне групе која би имала задатак да одреди етнонационалне кантоналне јединице у оквиру Босне и Херцеговине: I) српску; II) муслиманску; III) хрватску; и IV) неутралну територију Града Сарајева. Основни задатак те радне групе је био да сачини конкретну мапу територијалног разграничења и поделе али да при том води рачуна не само о етнонационалним већ и професионалним, саобраћајним, културолошким и комуникационим критеријумима за организовање кантона. Мора се скренути пажња да су у том тренутку све три локалне заинтересоване стране биле у принципу задовољне са планом па су га стога и све три тада и потписале. Све три стране су пристале да жртвују своје максималне захтеве зарад мира у кући како би се избегао нови рат а ратови на просторима бивше Југославије ниуком случају нису обични ратови. У том контексту вреди навести речи др. Радована Караџића који је 18. март 1992. г. назвао „великим даном“ за Босну и Херцеговину:

„Ако будемо поштовали оно о чему смо се споразумели, могли бисмо казати како су отклоњени сви узроци грађанског рата у Босни и Херцеговини“...“Остало је још само да се разграниче компетенције заједничких институција и органа конститутивних јединица, што је, како нам се чини, неупоредиво лакше“. [\[11\]](#)

Остаје чињеница да је Кутиљеров план о „швајцаризацији“ Босне и Херцеговине био неупоредиво лошији за српску страну у односу на Дејтонски споразум из новембра 1995. г. и то из два разлога:

- Република Српска [\[12\]](#) (тј. српска држава у држави) као конститутивни етнополитички ентитет не би постојала а Срби би живели у кантонима чија се аутономија ипак не може поредити са фактичком независношћу Републике Српске; и

- српске територије, тј. кантони у оквиру Босне и Херцеговине, би и физички биле разједињене на два дела са великом муслиманском енклавом уз Дрину и две мање муслиманско-хрватске у Западној Босни.

Иако је у почетку након стављања потписа на Кутиљеров план о кантонизацији Босне и Херцеговине изгледало да је грађански рат и стварно избегнут постизањем искреног споразума све три стране о међународно признатој јединственој и функционалној „Швајцарској на Балкану“ лидер муслиманске преговарачке стране – Алија Изетбеговић, прави неочекивани политички *salto mortale* који само неколико дана касније уводи Босну

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

и Херцеговину у крвави грађански рат у коме су учествовали и многи страни плаћеници на хрватској и муслиманској страни укључујући и око 5000 арапских и других муџахедина. [\[13\]](#) Наиме, оно што је урадио Изетбеговић након потписивања Кутиљеровог плана сигурно би требало да уђе у анале прљаве дипломатије с обзиром да је након разговора са (последњим) америчким амбасадором у СФР Југославији, Вореном Цимерманом, променио став и ноншалантно повукао потпис са споразума јер му је Вашингтон понудио више од Кутиљера а то је не само јединствена већ и унитарна Босна и Херцеговина у којој ће Срби бити третирани као обична етничка мањина. Да је др Радован Караџић био у праву рекавши да су САД спровоцирале потоњи међуетнички рат у Босни

и Херцеговини потврђује и сам Ворен Цимерман који индиректно признаје у својим мемоарима (као последњи амерички амбасадор у СФР Југославији) да је управо он (тј. америчка администрација која је била незадовољна одлуком Председника босанскохерцеговачког Председништва да прихвати Кутиљеров план) убедио Изетбеговића да на крају одбаци лисабонски споразум и мапу. На крају ипак остаје неспорна чињеница да је Изетбеговић повукао потпис са већ постигнутог мировног споразума у Лисабону управо након разговора са представником америчке администрације у Београду. Овде наравно остаје да се разреши велико питање колико је чланица Европске заједнице подржавало овакав став америчке дипломатије а пре свега Немачка, тј. колико је Кутиљеров план био унапред осуђен на пропаст од стране главних америчких партнера у Европи. Као директна последица оваквог америчког мига долази 6. априла 1992. г. до признавања независне Босне и Херцеговине од стране Европске Заједнице као целовите и унитарне државе уз формално образложење да се оваквим ујурбаним дипломатским потезом спречавају сукоби (који су иначе већ избили 1. марта када је убијен младожењин отац Никола Гардовић и рањен православни свештеник на сарајевској Башчаршији од муслиманских снајперских хитаца а овом приликом су Бошњаци покушали да спале српску заставу коју су носили сватови) [\[14\]](#) .

Међутим, Изетбеговићево поништавање Лисабонског споразума као и исхитрено и „глупаво“ (како је то у једном интервјуу признао сер Лорд Овен употребивши реч „foolish“) признавање независне Босне и Херцеговине након тога су само долили уље на ватру међуетничких сукоба у несуђеној „Швајцарској на Балкану“ јер Србе након случаја на Башчаршији као и мноштва муслиманских и муџахединских барјака на скуповима Изетбеговићеве СДА више нико није могао да убеди у концепцију унитарне Босне и Херцеговине о којој је сањао Изетбеговић након тајног састанка са Цимерманом. Да

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

иронија судбине буде још већа, пред крај рата када је било јасно да ће Изетбеговић и Бошњаци неким Дејтоном добити мање него што им је Кутиљеро нудио а Караџић и Бобан на ту понуду ставили потписе још пре почетка самог рата, сам Цимерман је изјавио да Кутиљеров план о „Швајцарској на Балкану“ уопште и није био лош и да је његово одбацавање од стране Изетбеговића била чиста грешка [15] сваљујући тако сву кривицу за рат у Босни и Херцеговини на Алију Изетбеговића. Оно што је на крају ипак заживело од Кутиљерове босанске дипломатије било је само трипартитно потписивање споразума о прекиду ватре на читавој територији Босне и Херцеговине 12. априла 1992. г. Ипак, од модела Босне и Херцеговине као „Швајцарске на Балкану“ није било ништа и то превасходно захваљујући америчкој политици и политици америчких војнополитичких савезника из Европске заједнице што већег слабљења позиција Срба и Србије на постхладноратовском Балкану. Швајцарска ће у сваком случају још морати да чека да уђе на Балкан. Бар све док се други буду петљали у евробалканске послове.

На крају можемо закључити да се план америчке администрације о свођењу босанскохерцеговачких Срба на ниво етничке мањине у унитарној и независној Изетбеговићевој Босни и Херцеговини већ двадесет година латентно спроводи у пракси кроз неколико етапа:

· прво је Изетбеговић наговорен да жртвује мир ради независности након потписивања Кутиљеровог плана марта 1992. г. што овоме и није било тако тешко с обзиром да је нешто раније у фебруару 1991. г. приликом подношења у парламенту Босне и Херцеговине од стране СДА и ХДЗ Б-Х *Декларације о суверенитету Босне и Херцеговине* дословце изјавио: “За суверенитет Босне и Херцеговине жртвовао бих мир, ради мира у Босни и Херцеговини не бих жртвовао њен суверенитет”;

[16]

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

· САД под окриљем НАТО-а директно улазе у рат у Босни и Херцеговини у пролеће 1994. г. на страни Хрвата и Бошњака избацујући тако са дипломатске сцене Европску Унију са циљем да се територија под контролом Срба смањи што је могуће више пре потписивања мировног споразума. Након директних ваздушних удара по Србима од стране НАТО-а у лето 1995. г. српска страна је коначно принуђена да потпише Дејтонски споразум којим Срби у Босни и Херцеговини губе читавих 20% територије а за узврат добијају Републику Српску чија је будућност потпуно неизвесна; и

· након Дејтона Запад полако укида атрибуте државности Републике Српске покушавајући да је стави под контролу Сарајева при чему се у пропагандне сврхе користи и политикантска митологија случаја Сребренице. Од пролећа 2008. г. када је у Београду коначно устоличен класични марионатски режим Запада колонијалног типа отворено се говори о круцијалној ревизији Дејтонског споразума а главна ставка те ревизије је укидање Републике Српске.

НАПОМЕНЕ:

[1] О директном финансирању државног удара у Београду од 5. октобра 2000. г. од стране Запада и њихових обавештајних служби недвосмислено потврђују како поједини руководећи учесници тадашње србијанске политичке опозиције тако и представници западних обавештајних служби у западном документарном филму *Beyond the Revolution* (истина о „Отпору“ који је директно финансирала америчка обавештајна служба ЦИА): <http://youtu.be/ZWhtdPZNsns>

[2] Да се у овом случају радило о преврату, тј. државном удару директно са улице, потврђује и наслов пропучистичке књиге са сведочанствима учесника: Dragan Vujošević, Ivan Radovanović, *5. oktobar. Dvadeset četiri sata prevrata*, Beograd: Medija centar Beograd, 2001. О пучистичком карактеру петооктобарских догађаја 2000. г. у Београду сведоче и поједини учесници у документарном филму из два дела *5. октобар. Последња револуција у Европи*, DIMEDIA GROUP, Београд, 2001.

[3] Аустроугарска политика према Босни и Херцеговини као и у њој самој од 1878. г. до 1918. г. је ишла на руку Хрватима и Хрватској који су се надали да ће се читава Босна и Херцеговина наћи у саставу Хрватске у оквирима Аустро-Угарске уз покатоличавање и похраћивање босанскохерцеговачких Срба. Тако су се национално-политички интереси римокатоличког Хрватства и римокатоличке Аустро-Угарске (наравно и Ватикана) поклапали а жртвено јагње су требало да буду Срби (Др. Владимир Ћоровић, *Политике прилике у Босни и Херцеговини*, Београд: Политика А. Д., 1939, стр. 25–30).

[4] Овде је неопходно напоменути да се број српског становништва у Босни и Херцеговини након Другог светског рата осетно смањило услед три разлога: 1. услед усташког (тј. хрватског и бошњачког) геноцида и насилног протеривања Срба; 2. због послератног организованог пресељавања Срба у друге делове Брозове Југославије, пре свих у Војводину; и 3. услед фаворизовања Брозових власти мењања етничког идентитета „Србин“ у „Муслиман“ (данас „Бошњак“). Тако је у Босни и Херцеговини одмах након рата г. 1948. Срба било 44,3% иако су пре рата чинили апсолутну већину али године 1991.-ве се број Срба смањило на 31,4% док су „Муслимани“ чинили релативну већину од 43,7% (Jelena Guskova, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I, Beograd: Izdavački grafički atelje „M“, str. 304–305).

[5] Немачка је једностраном одлуком у јануару 1992.-ге г. да призна независност Словеније и Хрватске прекршила ранији договор у оквиру читаве Европске Заједнице по коме ће се донети заједничка одлука по овом питању валидна за све чланице Европске Заједнице. Оваквим немачким ставом Берлин је по први пут након немачког уједињења 1989.-те г. јасно ставио до знања свим чланицама Европске Заједнице (тј. Европске Уније) ко је газда у кући.

[6] Мора се напоменути да је до стварања модерне и демократске кантонске Швајцарске конфедерације дошло тек након верско-грађанског рата у овој алпској републици 1848. г. (*Dictionary of World History*, New York: Oxford University Press, 2000, p. 609).

[7] Владимир Дворниковић, *Карактерологија Југословена*, Београд: Просвета, 2000 (фототипско издање).

[8] Alija Izetbegović, *Islamska deklaracija. Jedan program islamizacije Muslimana i*

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

---

muslimanskih naroda , Sarajevo, 1970.

[9] У јесен године 1918. 2/3 босанскохерцеговачких општина се изјаснило за уједињење са Краљевином Србијом.

[10] Читав документарни филм се може видети на овом линку: <http://www.youtube.com/watch?v=fNqHflugmaU>

[11] „Грађански рат више не прети“, *Дневник*, Нови Сад, 19. март 1992, стр. 1.

[12] Овде се такође може поставити и питање сврсисходности назива „Република Српска“ и њених инсигнија из више разлога. Као прво, оваквим називом се брише историјски континуитет српске државности у Босни и Херцеговини у средњем веку обзиром да је средњевековна Босна била једна од неколико српских националних држава (Иван Вуковић, Лазо М. Костић, *Истина/Чија је Босна*, Нови Сад: Добрица књига, 1999 (репринт)). Сматрамо да је у називу за српске територије у Босни и Херцеговини, без обзира у којој политичкој форми оне биле, стога морао да остане термин „Босна и Херцеговина“. Стога би прикладнији назив био „Српска Република Босна и Херцеговина“ а најбоље решење би било „Демократска Република Босна и Херцеговина“. Као друго, избацавањем из назива термина „Босна и Херцеговина“ индиректно се омогућава Бошњацима и Хрватима да својатају повесницу и културу српске средњевековне босанске државе као своје а познато је да у средњем веку у Босни и Херцеговини није било никаквих нити Муслимана нити Бошњака док је број Хрвата био занемарљиво мали. И као треће, не коришћење средњевековних државних симбола босанске државе од стране српског руководства као и војске се такође даје могућност оној другој страни да преко инсигнија средњевековне Босне својата туђе и да се пред међународном заједницом представља као легитимни наследник средњевековне босанске државе. Муслиманска страна је овај кардинални пропуст српске стране одлично маркетиншки искористила ратујући под званичном заставом средњевековне Краљевине Босне. У овом контексту се треба потсетити да нити данашња држава Србија нити две српске државе преко Дрине Република Српска Крајина и Република Српска не користе права српска национална обележја јер то нису нити црвено/плаво/бела тробојница нити је то двоглави орао бар не у овој форми у којој се званично користи.

[13] О овим муџахединима са којима се неколико пута сретао и сам Алија Изетбеговић

Како је почео рат у Босни и Херцеговини

Пише: Владислав Б. Сотировић
четвртак, 06 септембар 2012 21:03

као председник Босне и Херцеговине постоји и документована видео грађа, нпр. британски документарни филм у трајању од 8 минута у продукцији SKY News:

<http://s916.photobucket.com/albums/ad1/vsotirovic/PRIVATE%20VIDEOS/?action=view&current=MudzahediniuBosniinEnglish8minutai17sekundi.mp4>

[14] Овим поводом др. Радован Караџић је изјавио: „То политичко убиство десило се за време свадбе, а разлог је што је на свадби истакнута српска застава. То показује како бисмо живели у независној Босни и Херцеговини...“ (*НИН*, Београд, 1994, 3. јун, бр. 2266, стр. 56).

[15] (Николић М., „Бејкер, Де Микелис, Карингтон, Дима, Венс: Признавање Словеније, Хрватске и Босне била је катастрофална грешка“, *Аргумент*, Београд, 24. фебруар 1995, стр. 3–5).

[16] Jelena Guskova, *Istorija jugoslovenske krize 1990–2000*, I, Beograd: Izdavački grafički atelje „M“, str. 311.